

FRAN VESEL, KRONIST ŽIVLJENJA
Z ZAČETKA 20. STOLETJA
Upravna hiša Slovenskega etnografskega muzeja

Anja Jerin

255

Izkaznica razstave:

Ime: Fran Vesel, Kronist življenja z začetka 20. stoletja

Vrsta: občasna razstava SEM

Gradivo za razstavo: dokumentacija Slovenskega etnografskega muzeja, Knjižnica Slovenskega etnografskega muzeja, Rokopisna zbirka in zbirka redkih tiskov Narodne in univerzitetne knjižnice, Slikovna in kartografska zbirka Narodne in univerzitetne knjižnice, Oddelek za zgodovino in uporabno umetnost Narodnega muzeja Slovenije, Zgodovinski arhiv Ljubljana

Lokacija: Upravna hiša Slovenskega etnografskega muzeja

Čas: 11. junij 2015–4. oktober 2015

Avtorica: Anja Jerin, Slovenski etnografski muzej

Oblikovanje: Darja Klančar

Tiskano gradivo: Slovenski etnografski muzej, zanj dr. Bojana Rogelj Škafar, Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov, zanj Aleš Sedmak: Fran Vesel: Fran Vesel, kronist življenja z začetka 20. stoletja (razstavni katalog), mag. Anja Jerin: Fran Vesel, Kronist življenja z začetka 20. stoletja (zgibanka ob razstavi)

*

Med 11. junijem in 4. oktobrom 2015 je bila v upravni hiši Slovenskega etnografskega muzeja na ogled občasna razstava z naslovom *Fran Vesel, Kronist življenja z začetka 20. stoletja*. Razstava je bila posvečena predstavitvi življenja in dela ljubljanskega amaterskega fotografa in zbiratelja Frana Vesela. Ob razstavi v Slovenskem etnografskem muzeju, ki je nastala v sklopu sodelovanja z Zvezo društev slovenskih likovnih umetnikov, je bila med 11. junijem in 11. julijem 2015 v Galeriji ZDSLJU v spomin Franu Veselu na ogled tudi razstava *Hommage Franu Veselu*.

Fran Vesel (1884–1944), nekaterim bolj poznan kot nečak slikarja Ferda Vesela, se je za fotografsko ustvarjanje navdušil že zgodaj v mladosti in se s tem hobijem ukvarjal celo življenje.

Na fotografijo je gledal kot na dokument, na katerega je lahko skozi objektiv fotografske kamere lovil minljive trenutke in jih tako ohranil za prihodnje rodove. Obsežnost in motivna raznolikost, ki v ospredje stopita s celovitim pregledom ohranjene Veselove fotografske zapuščine, nam kažeta na izredno zavzetost, natančnost in usmerjenost fotografa. Na temelju navedenega lahko Veselu pripišemo vlogo fotografskega kronista z bogatim opusom fotografskega gradiva, ki je danes shranjeno v več ustanovah. Posneti motivi na steklenih negativih različnih formatov, ki jih je Vesel sistematično popisal in opremil z opombami o datumih, krajih in motivih fotografiranja, so dragoceni prav zaradi dokumentarne povednosti, ki jo nosijo s seboj in s katero nam približajo vsakdanjik in praznik slovenskega človeka od začetka do 40. let 20. stoletja.

256

Zbiranje in urejanje raznolikega kulturno-zgodovinskega gradiva je bila dejavnost, ki je Veselu zapolnjevala proste ure, ko se ni posvečal fotografskemu ustvarjanju. Na svojem domu na Komenskega ulici v Ljubljani je hranil obsežno umetnostno, zgodovinsko, kulturno in knjižno zbirko.

Razstavljeno gradivo v vitrini prvega sklopa razstave (foto: Anja Jerin)

Na razstavi Fran Vesel, Kronist življenja z začetka 20. stoletja so bile med 11. in 28. junijem 2015 na ogled postavljene originalne Veselove fotografije, ki so danes v hrambi v dokumentaciji Slovenskega etnografskega muzeja, Oddelku za zgodovino in uporabno umetnost Narodnega muzeja Slovenije, Rokopisni zbirki in zbirki redkih tiskov Narodne in univerzitetne knjižnice in Slikovni in kartografski zbirki Narodne in univerzitetne knjižnice. Za tem so bile razstavljene reprodukcije enakih dimenzij.

Vsebinsko je bila razstava razdeljena na dva sklopa. Prvi sklop se je osredotočal na življenje in delo Frana Vesela kot fotoamaterja in zbiratelja. Njegova življenjska pot je bila orisana z njegovimi osebnimi fotografijami in izborom dokumentarnega gradiva iz njegove osebne zapuščine.

V drugem sklopu razstave je bilo prikazano Veselovo delo skozi njegovo doživetje fotografije kot medija, s katerim je potoval skozi vsakdan z v mislih zastavljenim ciljem – ustvariti fotografski arhiv posebnosti in lepote slovenskega prostora. O tem so pričale izbrane fotografije, ki so bile glede na njihovo vsebinsko povednost razdeljene v več sklopov. Rdeča nit razstavljenih dokumentarnih, portretnih, arhitekturnih, krajinskih in žanrskih fotografij je bila podoba mesta Ljubljane, njenih ljudi in njihovega življenja v začetnih desetletjih 20. stoletja. Fotografije je dopolnjevalo v več vitrinah razstavljeno dokumentarno gradivo in na ekranu predvajani digitalizirani Veselovi posnetki iz Ljubljane in okolice.

257

Drugi sklop razstave s predstavljenim dokumentarnim gradivom iz Veselove osebne zapuščine
(foto: Anja Jerin)

Celostna obravnava Veselove zapuščine poudarja vrednost njegovega gradiva v luči dokumentarnosti. Zavedanje pomembnosti slikovnih virov za preučevanje elementov preteklega življenja pa nam nalaga skrbno ravnanje s tovrstnim gradivom in hrambo za prihodnje generacije.

»Čas uničuje vse, kar je človeško, in le s pomočjo fotografije nam je dano, da zmoremo ohraniti našim potomcem vse to, kar še je, a jutri pojutrišnjem bo že izginilo s površja.« (vir: Janko Skerlep, Fotografija. *Ilustracija* (25. 1. 1930), leto II, št. 1, str. 12)